

Møtedato: 19. desember 2012
Arkivnr.:

Saksbeh/tlf:
Tove C. Kristensen, 75 51 29 00

Sted/Dato:
Bodø, 7.12.2012

Styresak 153-2012 Organisering av lærlinger i Helse Nord

Formål/sammendrag

I prosjektplanen for strategisk kompetanseplan fase 2 angis helsefagarbeidere (hjelpepleiere omfattes også av dette begrepet, slik det brukes i denne sammenhengen) som en av yrkesgruppene med særlig rekrutteringsutfordringer.

Satsing på lærlinger innen helsearbeiderfaget er et av tiltakene som skal utredes i fase 2. Med bakgrunn i statusbeskrivelsen fra fase 1 ble det opprettet en underarbeidsgruppe *Utredning om helsefagarbeidere i sykehus* som har bestått av følgende representanter:

1. Veronica Jacobsen, faglig ansvarlig for helsefaglærlingene i Nordlandssykehuset HF
2. Randi Irtun, rådgiver fag- og forskningssenteret i Universitetssykehuset Nord-Norge HF
3. Kari B. Sandnes, konserntillitsvalgt LO Stat
4. Eirik Sundan, rådgiver Nordland Fylkeskommune
5. Tove Cecilie Kristensen, rådgiver HR/org i Helse Nord RHF (leder av arbeidsgruppen)

Med bakgrunn i statusbeskrivelsen for helsefagarbeiderne fikk arbeidsgruppen følgende oppgave:

Tiltaksområde rekruttering

1. Arbeidsgruppen skal sammenfatte erfaringer med helsefagarbeiderlærlinger i helseforetakene i Helse Nord.
 - Tilfredsstill fagplanene på vg3 spesialisthelsetjenestens behov?
 - Hva har fungert bra?
 - Hva bør forbedres?
 - Hvilke suksesskriterier kan identifiseres for en velfungerende lærlingeordning?
 - Hva må til for å rekruttere nyutdannede lærlinger til videre jobb i våre sykehus?
 - Kostnadsaspektet ved lærlingeordningen bør belyses.
2. Arbeidsgruppen skal innhente erfaringer fra andre HF og kommuner (også utenom Helse Nord) som har lykket med lærlingeordningen, og vurdere hva som kan overføres til våre helseforetak.

3. Arbeidsgruppen skal foreslå tiltak til hvordan Helse Nord RHF og HF-ene kan jobbe strategisk med rekruttering av lærlinger til helsearbeiderfaget, både elever og voksne med realkompetanse (praksiskandidatordningen). Arbeidsgruppen bes å ta stilling til om vekslingsmodellen beskrevet i St. meld 13 (2011-2012) bør prøves ut i et av fylkene i nord.
4. Arbeidsgruppen skal i forbindelse med sak til styret i Helse Nord RHF om lærlingeordningen for helsefagarbeidere komme med en anbefaling til prosjektgruppen Strategisk kompetanseplan fase 2, til hvordan lærlingordningen for helsefagarbeidere bør organiseres i helseforetakene.

Tiltaksområde strategisk bruk og utvikling av kompetanse

1. Arbeidsgruppen bør si noe om hvilke oppgaver og funksjoner helsefagarbeiderne bør ha i somatiske sykehusavdelinger og i psykisk helsevern.
2. Arbeidsgruppen skal utrede hvilke videreutdanninger som bør tilbys helsefagarbeidere i fagskole, og hvilken rolle helsefagarbeidere med videreutdanning kan ha i ulike avdelinger i somatisk sykehus og psykisk helsevern.

Dagens organisering i Helse Nord

I oppdragsdokumentene til helseforetakene angir Helse Nord styringsmål for lærlinger innen ambulanse og helsefag. Kravet er et minimumskrav for inngåtte nye lærlingekontrakter det aktuelle året. Helseforetakene kan inngå flere kontrakter enn angitt i styringsmålet.

Refusjon gis i henhold til følgende tabell i 2012:

År 2012	Helsefag	Ambulanse	Totalt
Helse Finnmark HF	2	3	5
UNN HF	8	8	16
NLSH HF	8	8	16
Helgelandssykehuset HF	4	4	8
Totalt	22	23	45

Det er et krav at helseforetakene aktivt samarbeider med fylkeskommune, opplæringskontorer og videregående skoler. Helse- og omsorgsdepartementet har gått bort fra måltall for lærlinger i oppdragsdokumentet. Helse Nord har opprettholdt tidligere måltall fra 2011 i påvente av ny organisering for lærlingeordningen.

Det ytes et tilskudd pr. lærling fra fylkeskommunen på kr 109 234,- fordelt på begge årene. Helse Nord RHF har i tillegg gitt et tilskudd på kr 50 000,- pr. lærling, og dette tilskuddet gis til alle lærlinger, ikke bare helsefaglærlinger. Det er kun i Helse Nord at slike ekstra tilskudd til inntak av lærlinger gis. Ingen andre helseregioner har liknende ordning.

Anbefaling om framtidig organisering

På bakgrunn av de positive erfaringene fra Nordlandssykehuset HF anbefaler arbeidsgruppen å videreutvikle denne modellen, slik at den gjøres gjeldende for alle helseforetakene i Helse Nord.

Arbeidsgruppen anbefaler at det opprettes et prosjekt av en varighet på tre år, og hvor det blir gjort en grundig evaluering etter endt prosjektperiode.

Det foreslås at det opprettes treårige prosjektstillinger i alle helseforetak, hvor disse vil være fagansvarlig for helsefaglæringer. Dette finansieres ved omdisponering av midlene som tidligere er gitt helseforetakene som direkte tilskudd for hver lærling. Tilskudd for hver lærling som tas inn, har ikke hatt den effekten som ønsket i forhold til å stimulere til å ta inn lærlinger i helseforetakene. En fagansvarlig er identifisert som en så viktig nøkkel for å lykkes med å utdanne lærlinger, at arbeidsgruppen vil anbefale en slik omdisponering.

Stillingsandelen for prosjektstillingene kan avklares lokalt i hvert helseforetak, men det anbefales ikke mindre enn 50 %. Helse Nord RHF vil fordele midlene (som tidligere ble gitt som tilskudd pr. læring) likt på helseforetakene, innenfor den samme økonomiske rammen som i 2012.

Prosjektstillingene vil ha det faglige ansvaret for helsefagarbeiderlærlingene i helseforetakene og ha kontinuerlig oppfølging av disse i læretiden. Andre viktige ansvarsområder vil være:

- veilede instruktørene som har lærlinger
- bistå enhetslederne i forhold til lærlingeordningen som for eksempel informasjon om fagplaner etc.
- rekruttering av nye helsefagarbeidere

Fagansvarlig vil ha et tett samarbeid med opplæringskontorene i regionen. Fagansvarlig vil også ha ansvar for utviklingen av opplæringsboken og ha ansvar for at denne er tilpasset lokale forhold. I tillegg vil fagansvarlig ha ansvar for å utvikle metoder og verktøy for å effektivisere det faglige oppfølgingsarbeidet.

Videre anbefales det at det etableres studietilbud i regionen for utdanning av instruktører etter modell fra Stavanger Universitetssykehus.

Arbeidsgruppen anbefaler prosjektperiode 2013-2015, avhengig av når stillingene blir besatt.

Det anbefales videre at det opprettes et faglig nettverk bestående av fagansvarlige ved helseforetakene og en representant fra Helse Nord RHF. Det er viktig å kunne dra nytte av de gode erfaringer Nordlandssykehuset HF har gjort seg, og fagansvarlig ved helseforetaket kan være en inspirator og faglig veileder for de andre. Det anbefales i den forbindelse at stillingen i Nordlandssykehuset HF økes til 100 % i prosjektperioden.

Helse Nord RHF anbefales å ha en koordinerende og ledende rolle i prosjektperioden. Det faglige nettverket bør få i oppdrag å utarbeide en plan for hvordan rekrutteringen av lærlinger til helsearbeiderfaget kan styrkes, og hvordan de fagansvarlige kan jobbe kontinuerlig med rekrutteringsarbeid.

Prosjektets status følges opp i fagsjef-, personalsjef-, direktørmøte årlig.

Styringsmål for helseforetakene vil, som tidligere, bli fulgt opp gjennom Oppdragsdokumentet.

Helse Nord RHF bør etablere faste møtearenaer med fylkeskommunene i landsdelen for å komme i dialog om utdanning av helsefagarbeidere i nord, og for å drøfte nye videreutdanninger for helsefagarbeidere.

Oppsummering

Arbeidsgruppen har med bakgrunn i vedlagte rapport kommet med en anbefaling om framtidig organisering av lærlingeordningen i Helse Nord som følger:

- Det anbefales at det opprettes et prosjekt av en varighet på tre år, hvor det blir gjort en evaluering etter endt prosjektperiode. Prosjektperiode: 2013-2015.
- Det anbefales at det opprettes treårige prosjektstillinger på hvert helseforetak. Stillingsandelen kan avklares lokalt, men det anbefales ikke mindre enn 50 %. Det anbefales at stillingen som fagansvarlig i Nordlandssykehuset HF økes til 100 %, som kan være en inspirator og faglig veileder for de andre foretakene i prosjektperioden.
- De som blir tilsatt i disse stillingene vil være fagansvarlig for helsefaglærlingene i lærlingetiden og veilede instruktører etc. De vil også ha et tett samarbeid med opplæringskontorene i regionen.
- Dette finansieres ved omdisponering av midlene som tidligere er gitt helseforetakene som direkte tilskudd for hver lærling.
- Det anbefales at det etableres studietilbud i regionen for utdanning av instruktører.
- Det anbefales at Helse Nord RHF har en ledende og koordinerende rolle i prosjektperioden, og at det opprettes et faglig nettverk bestående av fagansvarlige ved helseforetakene og en representant fra Helse Nord RHF.
- Det presiseres at hvert enkelt helseforetak på selvstendig grunnlag har ansvar for å ta inn et tilstrekkelig antall lærlinger for å dekke helseforetakets behov for kompetanse og arbeidskraft.
- Det anbefales at det opprettes et samarbeidsforum med fylkeskommunene.
- Prosjektets status følges opp i fagsjef-, personalsjef-, direktørmøte årlig.
- Styringsmål for foretakene vil, som tidligere, bli fulgt opp gjennom Oppdragsdokumentet.

Medbestemmelse

Organisering av lærlinger i Helse Nord ble drøftet med de konserntillitsvalgte og konsernverneombud i Helse Nord RHF, den 4. desember 2012 med følgende enighetsprotokoll:

1. Partene gir sin tilslutning til prosjektet som vil bidra til at lærlinger i helsefag gjennomfører sin lærlingeperiode og kan gå ut i arbeid i kommune- og spesialisthelsetjenesten.
2. Partene vil understreke nødvendigheten av at det etableres systemer for å gjennomføre lærlingeperioden som sikrer at flest mulig lærlinger gjennomfører lærlingetiden og oppnår fagbrev.
3. Partene vil understreke behovet for at det etableres gode nettverk mellom helseforetakene slik at erfaringer formidles, og at foretaksgruppen samlet blir gode på gjennomføring.

Vurdering

Adm. direktør slutter seg til arbeidsgruppens forslag til endring av organisering av lærlingeordningen i Helse Nord.

Styret i Helse Nord RHF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret i Helse Nord RHF tar rapporten *Utredning om helsefagarbeidere i sykehus* til orientering.
2. Styret i Helse Nord RHF ber adm. direktør gjennomføre de foreslåtte endringene i tråd med oppsummeringen i saksfremlegget.
3. Styret i Helse Nord RHF ber om at det utarbeides en sluttrapport som legges frem for styret, når prosjektet er gjennomført, forslagsvis i slutten av 2015.

Bodø, den 7. desember 2012

Lars Vorland
Adm. direktør

Vedlegg: Rapport *Utredning om helsefagarbeidere i sykehus*
Opplæringsbok NLSH

Vedleggene er lagt ut på vårt nettsted – se:
Styremøte i Helse Nord RHF, den 19. desember 2012

Utrykt vedlegg: Læreplan i helsearbeidfaget VG3 / Opplæring i bedrift